

Odder, den 13. april 2021

BEMÆRKNINGER TIL MINISTERSVAR PÅ SPØRGSMÅL 434, 435 OG 439 VEDR. TILSYNSMETODER

FØRST OG FREMMEST

På vegne af

- de borgere, som udsættes for kritisabel pædagogik på sociale tilbud
- de ansatte, som af ledelsen begrænses i at udføre en god pædagogisk indsats samt
- de pårørende, som er bekymrede over forholdene på det sociale tilbud, hvor deres familiemedlem/ven bor

takker jeg Social- og Ældreudvalget for at rejse spørgsmål om socialtilsynenes virke over for ministeren.

1. OM MINISTERENS SVAR

Overordnet set indeholder ministerens svar en fin gennemgang af socialtilsynenes nuværende arbejdsmetoder. Imidlertid er det netop disse selvsamme arbejdsmetoder, der bevirker, at socialtilsynene i et utilstrækkeligt omfang formår at få øje på de sociale tilbud, som ikke leverer en tilfredsstillende pædagogisk indsats. At sådanne tilbud findes spredt over hele landet er blevet dokumenteret grundigt i TV2 dokumentaren "Nødråb fra Børnehjemmet". Dertil kommer, at dokumentaren muligvis kun har vist os toppen af isbjerget.

Det er derfor bekymrende, at der i ministerens svar ikke findes ansatser til ændringer i tilsynsmetoderne.

1.1 OM WHISTLEBLOWERORDNINGEN

I ministerens svar nævnes whistleblowerordningen flere gange, idet den stigende brug af ordningen beskrives som positiv. I den forbindelse føler jeg mig nødsaget til - igen - at påpege, at brug af whistleblowerordningen ikke kun er positiv, idet hvert sagligt whistleblow dækker over, at socialtilsynet *ikke* har opdaget i tide, at tilliden til ledelsen på pågældende sociale tilbud er så ringe, at én eller flere borger(e)/ansat(te)/pårørende har vurderet, at en frugtbar dialog med ledelsen ikke længere kan finde sted. Ministerens positive ordvalg vedr. whistleblowerordningen giver mig det indtryk, at whistleblowerordningen på belejlig vis bruges til at tildække det åbenbare behov for ændringer i tilsynsmetoderne.

1.2 OM ADMINISTRATIVE ÆNDRINGER VERSUS LOVÆNDRING

Idet der i ministerens svar ikke kommenteres på den diskrepans, som findes mellem - på den ene side - intentionen i Lov om Socialtilsyn, hvad angår tilsynskonsulenternes

informationsgrundlag, og - på den anden side - det informationsgrundlag, som tilsynskonsulenterne bygger deres vurderinger på efter gængs administrativ praksis, tyder det på, at de fornødne ændringer af tilsynsmetoder ikke kan implementeres administrativt, men at kun en decideret lovændring kan få embedsværket til at ændre administrativ praksis. Jeg håber derfor, at udvalget vil arbejde for, at det i den reviderede Lov om Socialtilsyn beskrives eksplicit, at

1. tilsynskonsulenternes informationsgrundlag først og fremmest skal bygge på udsagn fra borgere, ansatte og pårørende, samt
2. at det i loven ligeledes beskrives eksplicit, at tilsynet skal facilitere, at borgere, ansatte og pårørende har mulighed for at udtale sig anonymt.

BETRAGTNING OM SOCIALE TILBUD, HVOR DER FINDES ET STÆRKT MODSÆTNINGSFORHOLD MELLEM BORGERGRUPPEN OG PERSONALEGRUPPEN.

Slutteligt vil jeg fremføre en betragtning, som griber ind i en fremtidig lovændring. Denne betragtning er en udkrystallisering af de mange samtaler, som jeg igennem årene har haft med mange kollegaer, som alle arbejder "på gulvet" i opholdsstedsregi. Disse "betragtninger-fra-arbejdsgulvet" har - så vidt jeg ved - (endnu) ikke været genstand for videnskabelig undersøgelse og jeg håber, at udvalget på baggrund af disse betragtninger vil overveje at tilskynde ministeren til at iværksætte mere dybdegående analyser af de problematikker, som betragtningerne vedrører med henblik på at udvalget kan foregribe nødvendige ændringer i opholdsstedsstrukturen.

Påstand:

Såfremt tilsynene reformeres således, at tilsynskonsulenterne i langt højere grad end for nuværende indsamler anonyme oplysninger fra borgere, ansatte og pårørende, vil der med stor sandsynlighed blive afdækket en lang række sociale tilbud, hvor forholdene ligner de forhold, som er blevet vist i førnævnte TV2 dokumentar.

Såfremt man mener, at denne påstand er plausibel, er det politisk set hensigtsmæssigt, at man nu allerede gør sig tanker om, hvad der politisk og forvaltningsmæssigt stilles op med sådanne dårligt fungerende sociale tilbud. Vil udskiftning af ledelsen (eller dele af ledelsen) være tilstrækkelig? Og/eller udskiftningen af dele af personalegruppen? Eller vil der lyde et kraftigt råb om flere ressourcer fra de pågældende sociale tilbud. Muligvis suppleret af et lige så kraftigt offentligt råb om tilførsel af ekstra ressourcer til sådanne sociale tilbud.

Udskiftninger i ledelses- og/eller personalegruppen vil i nogle tilfælde kunne gøre underværker. Men - og her kommer de førnævnte "betragtninger-fra-arbejdsgulvet" i spil -, det vil sandsynligvis vise sig, at de forholdsvis store sociale tilbud / afdelinger, der har borgere, hvis problematikker indeholder flere af følgende delelementer, nemlig omsorgssvigt/tilknytningsforstyrrelse, ADHD, misbrug, kriminalitet og distancering til danskhed, har svært ved at opretholde en god pædagogisk dagligdag, uanset hvor dygtig ledelsesgruppen og personalegruppen er og uanset, hvor mange ressourcer der tilføres.

Den tentative forklaring på ovenstående problem består af 3 dele:

1. Borgere, hvis problematikker ligger inden for de ovennævnte felter, har det til fælles, at de har svært ved at høre og/eller forstå normer og værdier fra det omgivende "normalsamfund"; dvs. disse borgere har typisk et svagt udviklet autoritetsbegreb.
2. Til gengæld har alle disse borgere lært som små, at deres egen stemme gælder og at autoriteter ikke må udøve vold (heldigvis!!).
3. Når borgere med ovennævnte problematikker samles i grupper, vil gruppens størrelse samt gruppe-medlemmernes grader af belastninger være vigtige parametre i forhold til styrken af gruppedannelsen. Ved gruppestørrelse på 4 eller 5 vil tungt belastede borgere allerede kunne danne en stærk modkultur imod den normalitet, som det pædagogiske personale repræsenterer. Blandt de sociale tilbud, hvor sådanne borgere bor i endnu større grupper, vil der være mange sociale tilbud, hvor borgergruppen i alt for høj grad konstituerer sig med egne, afvigende værdier og adfærd og hvor borgernes primære relationer består i relationer med tilbuddets andre borgere, således at der opstår en borgergruppe, som står i stærk opposition til personalegruppen. Sådanne konstellationer spænder i høj grad ben for det pædagogiske arbejde.

Som alternativ til de forholdsvis store sociale tilbud og/eller forholdsvis store afdelinger kunne man forestille sig små enheder, hvor der bor 2 eller 3 borgere med ovennævnte problematikker. I kraft af at borgergruppen er så lille vil gruppedynamikken ikke gestalte sig i samme grad som på store sociale tilbud/afdelinger, samtidig med, at de fleste af sådanne borgere vil føle, at de ikke får dækket deres sociale behov igennem tilbuddets / afdelingens relativt få borger-borger kontaktflader, hvilket åbner op for, at borgerne søger mod personalet med en neutral - muligvis endda positiv - dagsorden. Dette vil efterfølgende kunne danne grobund for dannelse af betydningsfulde relationer med personalet, hvilket vil sætte en normaliseringsproces og dermed en positiv udvikling i gang.

For at opnå, at sådanne små tilbud / små afdelingers ressourceforbrug er sammenlignelig - måske endda mindre - end forholdsvis store tilbuds / store afdelingers ressourceforbrug, vil sømændsmodellen være nødvendig. Fx. 4 arbejdsdøgn i streg og 4 døgn fri efterfølgende, samtidig med, at døgnpædagogen får følge af én yderligere pædagog i eftermiddags- og aften timerne. Idet sådanne små tilbud / små afdelinger typisk vil have et langt lavere konfliktniveau end forholdsvis store tilbud / afdelinger er der langt fra utænkeligt, at der vil kunne findes tilstrækkeligt med velkvalificeret personale, som ønsker at arbejde efter en sådan sømændsmodel.

På baggrund af denne betragtning kunne det overvejes, om det vil være hensigtsmæssigt at opfordre ministeren til at søsætte et projekt, hvori små- versus store sociale tilbud / afdelinger - med sammenlignelige borgergrupper - analyseres. Samt at undersøge, hvorvidt et tilstrækkeligt stort udsnit af pædagoger ser positivt på

at arbejde efter sømændsmodellen på små tilbud / afdelinger med lavt konfliktniveau.

Sluttelig bør følgende - meget vigtige!!! - parameter indgå i denne undersøgelse, nemlig tilbuddenes *beliggenhed*. På baggrund af de førnævnte "betragtninger fra arbejdsgulvet" vil afsondret beliggenhed fjern fra bymæssig bebyggelse være en meget vigtig forudsætning for at opnå en god pædagogik. I denne sammenhæng kan placering af sådanne sociale tilbud i Danmarks yderste regioner og endda på nogle af de mange danske småøer tænkes ind i pædagogikken.

Men venlig hilsen,

Erik Grootveld
2-faglig bachelor i samfundsfag og filosofi
socialformidler
pædagogisk ansat og bestyrelsesmedlem på Fonden Ørting

m: 22456633

1. note

Nogle blandt mine pædagogkollegaer har luftet den tanke, at netop risikoen for et krav om flere ressourcer har bevirket, at visse politiske og administrative kræfter ikke er synderligt interesserede i, at socialtilsynene bliver betydeligt bedre til at komme "bag facaden" på de sociale tilbud. Det har dog ikke været muligt for mig at finde belæg for denne påstand.